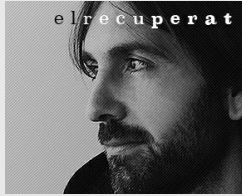

paper de vidre

segona època contes

TONO CRISTÒFOL

5 Mai 2015

Tono Cristòfol (Barcelona, 1976) és, des de sempre, un apassionat dels llibres. Per això va enfocar el seu camí professional cap a la maquetació i el disseny editorial. Des de fa uns dotze anys treballa en el sector, dissenyant i maquetant llibres per a Edicions del Periscopi, Océano, La temerària editorial, Edicions UPC, entre d'altres; feines que compagina amb les de disseny gràfic d'altres tipus de productes i amb les de llibreter a la llibreria La Impossibile.

Giovanni Boccaccio (1313-1375), que segurament va néixer i morir a Certaldo (prop de Florència) és, amb Dante i Petrarca, un dels grans escriptors prerenaixentistes italians. L'any 1348 Boccaccio fou testimoni de la terrible pesta que va assolir Florència i que li va inspirar el seu projecte literari més ambiciós i reeixit, *El Decameró*. El període més interessant de la seva creació literària és el comprès entre 1342 i 1351 (*Ninfa d'Ameto*, *Amorosa visione*, *Elegia di madonna Fiammetta*, entre d'altres), la culminació del qual és *El Decameró*.

La traducció al català d'*El Decameró*, feta magníficament per Francesc Vallverdú, és gentilissa de Labutxaca.

Quan de *Paper de vidre* em van demanar que recuperés un conte, no vaig dubtar gens: *El Decameró* de Boccaccio. La primera vegada que em va caure a les mans va resultar una sorpresa positiva a molts nivells: fil argumental, qualitat literària, les històries que desfeien alguns dels tòpics que tenim assumits sobre l'edat mitjana, etcètera.

De tots els contes d'*El Decameró* he escollit la «Novel·la novena» de la «Quarta jornada», el conte del cor menjat. Boccaccio va versionar la llegenda que s'explicava sobre la vida del cavaller i trobador Guillem de Cabestany. És una història que m'havien explicat de petit, en la versió original, que m'havia impactat i seduït molt, sobretot per representar tan bé l'amor trobadoresc, i que em va alegrar llegir versionada en una obra tan fonamental de la literatura universal com *El Decameró*.

Espero que en gaudiu!

Novena novel·la de la quarta jornada

d'*El Decameró*

Mossèn Guillem de Rosselló dona a menjar a la seva muller el cor de mossèn Guillem Guardastany, occit per ell i amat per ella; en saber-ho la dona, es llança des de dalt d'una finestra i mor, i és enterrada amb el seu amant.

Finida la novel·la de Neiffie, no sense haver desvetllat gran compassió en totes les companyes, el rei, que no volia pas revocar el privilegi de Dioneo, no havent-hi ningú més, començà:

—M'ha vingut a la memòria, pietoses dones, una novel·la, a la qual, ja que tant us dolien els infortunats casos d'amors, us caldrà tenir no pas menys compassió que a l'anterior, car foren molts als qui succeï el que diré, i de manera més cruel que aquells de qui hem parlat.

Sapigueu, doncs, que, segons que expliquen els provençals, hi hagué a Provença dos nobles cavallers, cadascun dels quals tenia castells i vassalls, i un es deia mossèn Guillem Rosselló i l'altre mossèn Guillem Guardastany; i com que l'un i l'altre eren molt braus en les armes, s'estimaven força i tenien el costum d'anar sempre als torneigs, a les justes o als altres fets d'armes ensembla i vestits amb la mateixa divisa. I malgrat que cadascun vivia al seu castell i hi havia ben bé de l'un a l'altre deu milles, tanmateix succeï que, tenint mossèn Guillem Rosselló una dona molt bella i amorosa, mossèn Guillem Guardastany, no obstant l'amistat i la companyonia que hi havia entre ells, s'enamorà fora mesura d'ella i tant ho mostrà, ara amb un fet, ara amb un altre, que la dona se n'apercebé; i coneixent-lo com a cavaller molt valorós, li agradà, i començà a sentir amor per ell, fins al punt que no desitjava o estimava res més que ell i no esperava altra cosa que ésser per ell requerida; i així s'esdevingué al cap de poc temps, i tots junts estigueren una vegada i una altra, estimant-se molt.

I com que no hi posaren gaire discreció, heus aquí que el marit se n'adonà i s'indignà molt, fins que la gran estimació que sentia per Guardastany es convertí en odi, però el sabé tenir més ben amagat que els dos amants no havien sabut tenir llur amor; i decidí fermament que el mataria. Llavors, tenint ja mossèn Rosselló aquest propòsit, s'anuncià un gran torneig a França, i mossèn Rosselló de seguida el notificà a mossèn Guardastany, i li féu saber que, si volia, vingués a veure'l, i tots dos deliberarien si hi havien d'anar i com. Mossèn Guardastany respongué molt content que l'endemà sens falta aniria a sopar amb ell.

Mossèn Rosselló, en saber això, pensà que havia arribat el moment de matar-lo, i armant-se, el dia següent muntà a cavall amb alguns servidors seus, i potser a una milla lluny del seu castell, en un bosc, es posà a l'aguait per on havia de passar mossèn Guardastany; i al cap d'una bona estona d'esperar-lo, el veié venir desarmat amb dos servidors també desarmats, ben bé com qui no temia res d'ell; i així que el veié arribat en aquell indret, enfurit i ple de malvolença, amb una llança sobre mà se li abraonà cridant:

—Traïdor, ets home mort!

I dir això i clavar-li la llança al pit fou tot u: mossèn Guardastany, sense poder defensar-se gens ni dir cap paraula, traspasat per la llança, calgué i poc després morí. Els seus servidors, sense saber qui havia estat, fent girar els cavalls, fugiren, com pogueren, cap al castell de llur senyor. Mossèn Rosselló, descavalcant, obrí amb un coltell el pit de Guardastany i amb les pròpies mans en tragué el cor, i fent-lo embolicar amb un penó de llança, manà a un dels seus servidors que el portés; i havent manat a tots ells que no gosessin parlar del fet, muntà de nou a cavall, i ja era fosc quan se'n tornà al seu castell.

La dona, havent sabut que mossèn Guardastany seria amb ells a sopar al vespre, l'esperava amb gran desig, i en no veure'l venir ho trobà estrany i digué al marit:

—¿I què ho fa, mossènyer, que En Guardastany no ha vingut?

Llavors el marit digué:

—Madona, m'ha fet dir que no podrà venir fins demà.

Això enutjà una miqueta la dona. Mentrestant, mossèn Rosselló, desmuntant del cavall, féu cridar el cuiner i li digué:

—Agafa aquest cor de senglar i mira de fer-ne un estofadet, el millor i més gustós dels menjars que saps fer, i quan seré a taula me'l fas dur amb una safata d'argent.

El cuiner, prenent-lo i posant-hi tot el seu art i tota la seva cura, trossejant-lo i amanint-lo força amb bones espècies, en féu un requisit molt bo. Quan arribà l'hora, mossèn Guillem es posà a taula amb la seva dona. El sopar vingué, però ell, per la malifeta comesa, amb l'ànim preocupat, menjà poc. El cuiner els trameté el requisit, que ell féu posar davant la dona, mostrant-se aquell vespre desmenjat, i li'n contà les excel·lències. La dona, que no havia perdut la gana, en començà a menjar, i li semblà bo; per la qual cosa se'l menjà tot. I quan el cavaller veié que la dona se l'havia menjat tot, digué:

—Madona, ¿què t'ha semblat aquesta menja?

La dona respongué:

—Mossènyer, a fe que m'ha agradat molt.

—Déu me'n guard —digué el cavaller—, però us crec, i no em meravella pas que us hagi agradat mort el que viu us agrada més que res.

La dona, en oir això, dubtà un moment, i tot seguit digué:

—¿Com? ¿Què és el que m'heu fet menjar?

El cavaller respongué:

—El que acabeu de menjar ha estat verament el cor de mossèn Guillem Guardastany, aquell qui vós, dona deslleial, tant estimàveu; i sapigueu que ho ha estat de debò, perquè jo mateix l'hi he arrencat del pit, poc abans de tornar.

En sentir tot això d'aquell qui més que altra cosa ella estimava, no cal dir com fou el plany de la dona; i al cap d'un moment digué:

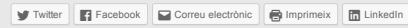
—Vós heu fet el que faria un cavaller deslleial i malvat; car si jo, no havent-m'hi forçat ell, l'havia fet senyor del meu amor i vós us havieu sentit ultratjat, era jo i no pas ell qui havia de rebre la pena. Però que Déu no vulgui mai que, sobre una menja tan noble com ha estat el cor d'un valorós i cortès cavaller com mossèn Guillem Guardastany, hi vagin altres menges!

I posant-se dreta, per una finestra que hi havia darrere seu, tot d'una es deixà caure daltabaix. La finestra era molt alta i, per tant, quan la dona caigué, no sols morí, sinó que quedà tota esciafada.

Mossèn Guillem, en veure això, s'estamordí, i comprengué que havia obrat malament; i tenint por dels pagesos i del comte de Provença, fent ensellar els cavalls, escapà. El matí següent s'escampà per tota la contrada el que havia passat; i aleshores la gent del castell de mossèn Guillem Guardastany i també la del castell de la dama, enmig de gran dolor i plany, recolliren els dos cossos i els enterraren dins l'església del castell de la dona en una mateixa sepultura, sobre la qual inscriviren uns versos explicant qui eren els soterrats i el com i el perquè de llur mort.

Traducció de Francesc Vallverdú

Comparteix això:

Relacionats

Julià Guillamon
A "El recuperat"

Antoni Martí Monterde
A "El recuperat"

Corina Oproae
A "El trobat"

Categoria : [El recuperat](#)

Etiquetes : [Francesc Vallverdú](#), [Giovanni Boccaccio](#), [Tono Cristófol](#)

[←](#) Marta Pera

Marina Espasa [→](#)